

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. инж. Огнян Тишинов, доктор

Относно: Представен е за разглеждане дисертационен труд на Елена Пирينوва Дурчова, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „СНЕЖНИ СПОРТОВЕ” при НСА „Васил Левски”, на тема „ОПТИМИЗИРАНЕ НА СТРЕЛКОВА ПОДГОТОВКА НА 9-11 ГОДИШНИ БИАТЛОНИСТИ” за официална защита и присъждане на ОНС „доктор” по научната специалност „Теория и методология на спортната наука“, професионално направление 7.6 „Спорт“, научен ръководител доц. Кръстьо Згуровски, д-р.

Дисертационният труд разглежда спортно-състезателните аспекти на биатлона, методиката за подготовката на състезатели по биатлон, възрастовата им характеристика, структуро-определящите фактори и особеностите на този процес. Избраната тематика е актуална, заради подобряването на спортно-техническите умения и всестранныя оценка на факторите влияещи върху подготовката на биатлонистите, чрез което е възможно да се постигне овладяването им в тренировъчен и състезателен аспект. Темата е интересна, с практическа насоченост и е дисертабилна.

Дисертационният труд е с обем от 127 страници. Структурата му включва: (1) увод и концептуална постановка на изследвания проблем, пет подглави отнасящи се за глава първа в рамките на 74 страници, глава втора отнасяща се за дефинираната цел, задачи, организация и методология на изследването в обем три страници.

Глава трета включва резултати, анализ на резултатите в рамките на 33 страници. Литературата е в обем на 100 източници, от които 84 на кирилица. За представяне на резултатите от изследването, в дисертационния труд са използвани 8 таблици и 43 фигури. Изводите са в

7 точки и 5 препоръки. Към дисертационния труд са представени приложения.

Дисертацията предлага множество научни задачи, отговаря на редица въпроси за особеностите на състезателната подготовка и оценката на спортистите през състезателния период. Подробно са описани стрелковата техника, влиянието на физиологичните показатели върху прицелването и стрелбата, общите фактори - материално-технически, антропометрични изисквания, физиологични, психологични и метеорологични особености при биатлона. Тъй като дисертационната тема е свързана с подрастващи спортисти, отделено е място и на възрастовите особености. Проличава задълбочената работа на дисертанта при многостранното детайлно описание на техническите умения.

В главата литературен обзор много подробно е разгледана спецификата на двигателните действия, възрастовите особености в развитието на физическите качества и организацията на тренировъчната дейност според теорията на спортната подготовка. Дисертацията е добре онагледена таблично и графично. Всички теоретични аспекти на спортната подготовка са представени подробно и изчерпателно от гледна точка на теорията на спортната тренировка. Трябва да се имат предвид високите изисквания към психомоториката на спортиста, която трябва да се изразява с добра странична равновесна устойчивост предвид въздействието на инерчната сила върху тялото на спортиста при състезателното плъзгане по време на пробягването на състезателната дистанция. При стрелбата пък е приоритетна устойчивостта на оръжието при стрелба. Показана е добре личната позиция на докторанта, която се изразява чрез неговото лично мнение, коментиращо показаните в литературата цитирани публикации.

В глава втора „Цел, задачи, организация и методика на изследването:

Формулираната цел е ясно дефинирана. Задачите последователно подчертават задълбочената работа в научното изследване за достигане на целта.

Описани са подробно използваните тестове показани в методологията и математико - статистическите методи.

В методиката на изследването подробно е разгледано влиянието на когнитивните упражнения с чисто психологическа насоченост за тестване на качествата на вниманието при подрастващите спортисти.

Умело е включена подготовката им чрез тренажора „Скат“ за стрелкова подготовка.

Направено е изчерпателно анкетно проучване относно важността, средствата и методите за стрелкова подготовка във възраст 9-11 години.

Подборът на достъпни средства и методи за начална стрелкова подготовка при 9-11 годишни е оставен в главата „Резултати и анализ“ за въвеждане в разглежданата тематика. Конкретните резултати от лонгитудиналното изследване със „Скат“ системата в течение на годината са поставени в главата „Резултати и анализ“.

Прилагането на когнитивните упражнения с психологическа насоченост са правилно поставени в главата „Резултати и анализ“. Упражненията от предложената система тренират паметта, вниманието, скоростта на мозъка, уменията на хората и интелигентността. Те стават все по-трудни, ако участникът се справя добре, и по-лесни, ако има затруднение. Всяко упражнение се самоадаптира към скоростта на преодоляване. Персонализираната проектирана треньорска функция, непрекъснато измерва представянето на участника и подбира подходящи упражнения. Техническата работа на състезателите е насочена към използването на компютърни екрани, за които е много важно да отговарят по яркост, контраст и цветови характеристики на реалното тренировъчно и състезателно осветление, което съдържа преимуществено бяла светлина.

Приложението на когнитивните упражнения е направено през подготвителния времеви период. Тестовите застъпващи периода са проведени в началото и в края му с помощта и експертността на лицензиран психолог. Получените резултати за положителния прираст са статистически значими, според достигнатата гранична гаранционна вероятност, което е положително за извършената работа.

Спортно-педагогическата оценка на подготовката е направена с използване на лазерната система за прицелване и оценка на спортните резултати, наречена „Скат“. Това е най-разпространената система за оценка, масово използвана при състезатели по стрелба и се явява модерно техническо средство за тренировка и отстраняване на възможни грешки в подготовката. Докторантът е постигнал статистически значими резултати, отразени в таблици чрез прираста и гаранционната вероятност в разглеждания едногодишен времеви период, с което е завършил лонгитудиналността на приложената цялогодишна методика за подготовка на състезателите.

Изпълнена е препоръката в дисертацията да бъде включена информация за метеорологичните условия в състезателни условия и тяхното положително или отрицателно влияние върху постигнатите резултати. Изводите са прецизирани. Авторефератът отговаря на изискванията.

Анализът носи редица творчески аспекти и е проведен с обоснована критичност от позицията на изграден специалист. Научните търсения дават отговор на въпросите поставени в дисертационния труд. Изведената работна хипотеза отговаря на насоките на направения обзор.

Изводите и препоръките са конкретни и логично следват от получените резултати и направения анализ.

Според моето становище теоретичните и научно-приложни приноси на дисертационния труд са следните:

1. Направен е изчерпателен литературен обзор и постановка на въпроса представен в темата на предложената дисертационна разработка.
2. Направено е подробно целогодишно изследване на елитна група спортисти от състезателна и психологическа гледна точка.
3. Използваната спортно педагогическа методика удовлетворява изпълнението на поставената задача в дисертацията.

Давам положителна оценка на дисертацията на Елена Пирينو-ва Дурчова, докторант на самостоятелна подготовка към катедра „СНЕЖНИ СПОРТОВЕ” при НСА „Васил Левски”, на тема „ОПТИМИЗИРАНЕ НА СТРЕЛКОВАТА ПОДГОТОВКА НА 9-11 ГОДИШНИ БИАТЛОНИСТИ“ и предлагам да ѝ бъде присъдена ОНС “доктор” по научната специалност „Теория и методология на спортната наука“, професионално направление 7.6 „Спорт“.

14.02.2022 г.

Подпис:
(доц. инж.Огнян Тишинов, доктор)